

38532 - Sağlık kontrolu yaptırmak için Ramazan'ın gündüzünde orucu bozabilir mi?

Soru

Ben, yakında bir hastanede röntgen filmi çektireceğim. Fakat o gün oruç tutmamam gerekiyor. Eğer bu röntgen filmi vaktinde çektirmezsem, bana aylar sonraya randevu verilecektir. Bu sebeple röntgen filmi çektirmek için orucu bozmam câiz midir?

Detaylı cevap

Hastanın orucunu bozması câizdir. Hastalığı sebebiyle oruç tutmadığı günler sayınca orucunu kaza etmesi gerekir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

﴿وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ...﴾ [سورة البقرة من الآية: 185] ...

"Kim de onda (Ramazan'da) hasta veya yolcu olursa (tutamadığı günler sayınca) başka günlerde kaza etsin." (Bakara Sûresi: 185)

Hastanın, orucunu bozması kendisine mübah kılan hastalık; oruç sebebiyle oruçluya meşakkat veya zarar veren ya da hastalığını arttıran veyahut da oruç sebebiyle hastanın iyileşmesini geciktiren hastalıktır.

İslâm âlimleri, oruç sebebiyle hastalığa yakalanmasından endişe edilmesini de bu kategoriye koymuşlardır.

(Kıymetli kardeşim!) Eğer hastalığınız, yukarıda sayılan kısımlardan birisine giriyorsa, - görünen o dur ki hastalığınız bunlardan birisine girmektedir-, bu takdirde orucu bozmanız câizdir. Çünkü röntgen filmi çektirmek, hastalığı öğrenmeye yardım etmektedir. Böyle yapmanız, hastalığınızın artmasına ve iyileşmenizin gecikmesine engel olmaktadır.

Eğer hastalığınız bu sayılan kısımlardan birisine girmiyorsa, orucu bozmanız câiz değildir. Bu takdirde imkânınız varsa, röntgen filmini gece çektiğiniz veya Ramazan ayının bitmesini beklemeniz gerekir.

Değerli âlim Muhammed b. Salih el-Useymîn -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Geçici bir hastalığa yakalanan hastanın üç hâli vardır:

Birincisi:

Orucun kendisine zor gelmemesi ve zarar vermemesidir. Bu takdirde onun oruç tutması gerekir. Çünkü onun hiçbir özrü yoktur.

İkincisi:

Orucun kendisine zor gelmesi, fakat zarar vermemesidir. Bu takdirde oruç tutması mekruhtur. Çünkü hasta, bu durumda Allah Teâlâ'nın kendisine tanıdığı ruhsattan (izinden) yararlanmayı bırakıp nefesine zorluk çıkarmıştır.

Üçüncüsü:

Orucun kendisine zarar vermesidir. Bu durumda kendisine zarar verdiği için dolayısıyla oruç tutması haramdır.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٢٩﴾ [سورة النساء من الآية: 29] ...

"Kendinizi öldürmeyin. Şüphesiz ki Allah, (size emrettiği bütün emir ve yasaklarda) size çok merhametlidir." (Nisâ Sûresi: 29)

Yine Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ... ﴿١٩٥﴾ [سورة البقرة من الآية: 195] ...

"Ellerinizi kendinizi tehlikeye atmayın!" (Bakara Sûresi: 195)

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den rivâyet olunan hadiste, o şöyle buyurmuştur:

لا ضَرَرَ وَلَا ضِرَارَ. [رواه ابن ماجه والحاكم]

"Ne kimseye zarar vermek, ne de zarar görmek vardır. (Hiç kimsenin müslüman kardeşine zarar vererek onun hakkından bir şey eksiltme hakkı yoktur.) (İbn-i Mâce ve Hâkim)

Nevevî -Allah ona rahmet etsin- bu hadis hakkında şöyle demiştir:

"Hadisin, birbirini destekleyip güçlendiren başka yolları da vardır."

Orucun hasta üzerindeki zararı, hastanın orucun bizzat kendisine zarar verdiğini hissetmesiyle veya güvenilir bir doktorun orucun hastaya zarar verdiğini haber vermesiyle bilinebilir.

Bir hasta, ne zaman orucunu bozarsa, hastalıktan iyileştikten sonra tutmadığı günler sayısınca orucunu kaza eder.Hasta, hastalığından iyileşmeden önce ölürse, kaza orucukendisinden düşer. Çünkü hastanın üzerine farz olan tutamadığı günler sayısınca kaza orucunu tutmaya ömrü yetmemiştir." (Muhammed b. Salih el-Useymin; "Fusûlun fi's-Sıyâmi ve't-Terâvîh", 3. Fasıl)

Allah Teâlâ en iyi bilendir.